

KONCERT 1

Tytuł: Piosenki dziecięce

Wykonawcy: orkiestra kameralna i chórek dziecięcy

Wiek słuchaczy: 3-5 lat

Inspiracją do powstania niniejszego scenariusza była adnotacja Witolda Lutosławskiego na stronie tytułowej jego *Piosenek dziecięcych*: “Do wykonywania dla dzieci i przez dzieci”. Idea wykonywania utworów dedykowanych dzieciom przez dzieci posłużyła za podstawę całego programu, przy czym do *Piosenek dziecięcych* Lutosławskiego dodano utwory innych kompozytorów - również dedykowane dzieciom. Do ich wykonania zaangażowano w Filharmonii Szczecińskiej dzieci i młodzież oraz muzyków Filharmonii.

Cykl *Piosenek dziecięcych* Witolda Lutosławskiego do słów Juliana Tuwima stanowi zatem oś, wokół której zbudowano scenariusz tego koncertu. Trzy z nich połączono w pary z pokrewnymi tematycznie, ale kontrastującymi pod względem składu wykonawczego i stylu, miniaturami kompozytorów XIX wieku: “Wesoły wieśniak” R.Schumanna - piosenka “Idzie Grześ”, “Kolysanka” J.Brahmsa - piosenka “Kotek” oraz “Jaskółka” P.I.Czajkowskiego - piosenka “Ptasie plotki”. Ze względu na ów kontrast (orkiestra kameralna i chórek dziecięcy w piosenkach W.Lutosławskiego vs. kwartet smyczkowy w miniaturach XIX-wiecznych) utwory te ułożone są naprzemiennie, w kolejności zasugerowanej poniżej.

- W.Lutosławski - “Idzie Grześ”

Jest to wesoła piosenka, która w pogodny sposób otwiera koncert i zaprasza do świata muzyki. Część rodziców będzie tę piosenkę pamiętać ze swych własnych lat dziecięcych. Jej atutem jest również fakt, iż wykonują ją wszyscy wykonawcy, dzięki czemu osiągamy efekt wstępnego “oczarowania” bogactwem dźwięków.

- R.Schumann - “Wesoły wieśniak” z “Albumu dla młodzieży” op.68

Animator wspomina na wstępie, że sto lat wcześniej ktoś inny również napisał utwór o wesołym Grzesiu i zatytułował go “Wesoły wieśniak”. Muzycy wykonują go raz, po czym Animator zaprasza słuchaczy do zabawy w klaskanie - w kontrapunkcie uzupełniającym melodię utworu, czyli w rytmie:

7 | 7 8 8 7 | 7 8 8 7 | - | 7 8 8 7 |

Dzięki temu już w drugim utworze przełamana zostaje bariera “siedzenia cicho” na koncercie - rodzice i dzieci zaczynają rozumieć, że ich rola na tym koncercie wykraczać będzie daleko poza bierne słuchanie.

- W.Lutosławski - "Rzeczka"

Animator łączy tę piosenkę z poprzednimi utworami np. opowiadając, że podczas spaceru wesoly Grześ zawędrował nad rzeczka. Po wysłuchaniu utworu Animator pyta jaki instrument, który wcześniej nie grał, pojawił się w tej piosence. Chodzi o harfę, która w piosence Rzeczka W.Lutosławskiego odgrywa bardzo istotną rolę. Jej łagodny dźwięk jest przez dzieci (ale również rodziców!) bardzo lubiany. Warto zatem wyeksponować ten instrument i zaprezentować go w utworze solowym (będzie to również ciekawy sposób na ponowne skupienie uwagi słuchaczy - zgodnie z zasadą kontrastów). Ponieważ scenariusz adresowany jest do młodszych dzieci - opowiadanie o instrumencie należy ograniczyć do minimum, gdyż w tej grupie wiekowej zdecydowanie ważniejsze będzie "zaczarowanie" słuchaczy dźwiękiem samego instrumentu - jego niepowtarzalną barwą.

- Harfa solo (krótki utwór wybrany przez wykonawcę)

Po występie harfistki/harfisty Animator dziękuje soliście i zapowiada wiersz (J.Tuwima -autora wszystkich tekstów piosenek w tym scenariuszu) o innym wspaniałym soliście - Panu Tralalińskim. Jeżeli wśród słuchaczy są 5-latki, Animator może wybrać spośród nich pomocników - reprezentujących różne postaci i zwierzątka w wierszu.

- fragment wiersza "O panu Tralalińskim" + piosenka "Tralala"

Wiersz przechodzi płynnie w prostą piosenkę "Tralala". Melodia jest na tyle krótka i prosta, że rodzice - zachęceni przez Animatora - powinni po chwili bez trudu dołączyć do wspólnego śpiewu.

Po odśpiewaniu wesolej piosenki słuchacze będą najprawdopodobniej ożywieni i pełni energii, dlatego też następne dwa utwory będą miały za zadanie wyciszenie i uspokojenie atmosfery. Animator nawiązuje do kotka, który wystąpił we fragmencie wiersza i zapowiada kolejną piosenkę.

- W.Lutosławski - "Kotek"

Piosenka może zostać powtórzona, jeżeli Animator zdecyduje się zaprosić rodziców i dzieci do zabawy we wspólne miauczenia - w odpowiednich miejscach piosenki. Do zabawy tej warto również dodać elementy zachęcające do delikatnego kontaktu fizycznego dziecka i rodzica/-ców, np. głaskanie po głowie, plecach, rączkach, etc.

A ponieważ tytułowy kotek zasypia na końcu piosenki, następnym utworem będzie kołysanka (której dzieci mogą słuchać "śpiąc" wtulone w rodziców niczym małe kotki).

- J.Brahms - "Kołysanka" op.49 Nr 4

Zapowiadając następny utwór Animator opowiada dzieciom, że skoro kotek śpi - na podwórku harcują ptaszki.

- W.Lutosławski - "Ptasie plotki"

- Luto-zabawa - "Aleatoryzm"

Piosenka "Ptasie plotki" jest pretekstem do zabawy w "Aleatoryzm". Animator tłumaczy, że taka "bójka wśród podwórka" trochę przypomina jedną z ulubionych technik kompozytorskich W.Lutosławskiego - aleatoryzm. Może być ona zilustrowana na przykład w następujący sposób: Animator prosi rodziców o wspólne (rytmicznie i razem) powiedzenie zdania "Teraz bójka wśród podwórka, że aż lecą barwne piórka" (ostatnie dwa wersy piosenki "Ptasie plotki"). Następnie rodzice wypowiadają to zdanie każdy we własnym tempie (Animator może zachęcić do wypróbowania skrajnych temp). Kolejnym wariantem może być kilkukrotne powtarzanie pierwszej połowy zdania każdy we własnym tempie, a następnie, na sygnał "dyrygenta" -

Animatora, rytmiczne wypowiedzenie drugiej połowy zdania. Ilość kolejnych wariantów jest ograniczona jedynie czasem i wyobraźnią Animatora. Może on podzielić słuchaczy na kilka grup, może wykorzystać zupełnie inny materiał - słowny lub muzyczny - jako podstawę do zabawy, może dołączyć "ptasie" elementy (np. "kukanie", "gęganie", "ćwierkanie") i zaimprovizować istną minisymfonię aleatoryczną. Animator prosi również muzyków o włączenie się do zabawy, jak również pokazanie w jaki sposób sam Lutosławski "bawił się" w Aleatoryzm

- W. Lutosławski - fragment "Kwartetu smyczkowego"

Na koniec zabawy Animator przypomina słuchaczom o ptasim podwórku - gdzie cała zabawa się rozpoczęła, i przedstawia ptaszka, który nie uczestniczył w bójce i w plotkowaniu, ponieważ odleciał na zimę do ciepłych krajów.

- P. I. Czajkowski - "Jaskółka" z "16 Piosenek dla dzieci" op. 54

Ostatnim punktem programu będzie piosenka "Taniec" W. Lutosławskiego, dlatego Animator zaprasza rodziców do powstania i przygotowania się do tańca (najmłodsze dzieci mogą być wzięte na ręce, starsze po prostu chwytają rodzica/-ców za obie ręce).

- W. Lutosławski - "Taniec"

W rytmie wesołej piosenki "Taniec" koncert dobiega końca. Animator może wzbogacić krok taneczny ucząc rodziców wspólnego tupania rytmu piosenki na koniec każdego czterotaktu.

Jeżeli czas na to pozwala koncert można zakończyć wspólnym odśpiewaniem piosenki "Tralala", której słuchacze nauczyli się kilka minut wcześniej.